

DRUŠTVO ZA ZAŠTITU BILJA SRBIJE

XV SIMPOZIJUM O ZAŠTITI BILJA

Zbornik rezimea radova

28. novembar – 2. decembar 2016, Zlatibor

XV SIMPOZIJUM O ZAŠTITI BILJA • ZLATIBOR, 28. NOVEMBAR – 2. DECEMBAR 2016.

NAUČNI ODBOR

Branka Krstić, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd, predsednik

Članovi:

Milka Glavendekić, Univerzitet u Beogradu, Šumarski fakultet, Beograd
Sanja Lazić, Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
Aleksa Obradović, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd
Sava Vrbničanin, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd
Svetlana Paunović, Institut za voćarstvo, Čačak
Ferenc Bagi, Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
Milan Radivojević, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd
Aleksandra Ignjatović Čupina, Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
Svetlana Milijašević-Marčić, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd
Anđa Radonjić, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd
Maja Ignjatov, Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad
Goran Andrić, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd
Danijela Pavlović, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Jovana Ćrutić, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd
Danijela Ristić, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd

Organizacioni odbor

Emil Rekanović, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd, predsednik

Članovi:

Goran Delibašić, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd
Miroslav Ivanović, Syngenta, Beograd
Siniša Ilinčić, BASF, Beograd
Dijana Zečević, Galenika-Fitofarmacija, Beograd
Vladimir Ljubičić, Bayer, Beograd
Vesna Urošević, Agromarket, Kragujevac
Dušica Tošić, Adama, Beograd
Dragan Sekulić, Chemical Agrosava, Beograd
Vera Stojšin, Univerzitet u Novom Sadu, Poljoprivredni fakultet, Novi Sad
Olivera Petrović-Obradović, Univerzitet u Beogradu, Poljoprivredni fakultet, Beograd
Milana Mitrović, Institut za zaštitu bilja i životnu sredinu, Beograd
Milan Drekić, Institut za nizijsko šumarstvo i životnu sredinu, Novi Sad
Miloš Stepanović, Institut za pesticide i zaštitu životne sredine, Beograd

Izdavač	Društvo za zaštitu bilja Srbije, Nemaњjina-6, 11080 Beograd
Za izdavača	Dr Brankica Tanović
Lektor	Slavica Klarić
Likovno-grafičko rešenje korica	Ana Vučurović i Dušan Nikolić
Prelom	Lidija Mačej
Štampa	KAKTUSPRINT, Beograd
Tiraž	500
	Beograd, 2016.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
632(048)

SIMPOZIJUM o zaštiti bilja (15 ; 2016 ; Zlatibor)
Zbornik rezimea radova / XV simpozijum o zaštiti bilja, 28. novembar -
2. decembar 2016., Zlatibor. - Beograd : Društvo za zaštitu bilja Srbije,
2016 (Beograd : Kaktusprint). - 118 str. ; 24 cm
Tiraž 500. - Registar.

ISBN 978-86-83017-31-7

a) Биљке - Заштита - Апстракти

COBISS.SR-ID 227277836

Organizovanje skupa i stampanje Zbornika rezimea radova finansijski je pomoglo
Ministarstvo prosvete, nauke i tehnoloskog razvoja Republike Srbije.

zaštitu da bi se sprečilo ulančavanje šteta na drveću. Šumarskom fakultetu Univerziteta u Beogradu je poveren projekat Analiza zdravstvenog stanja tri stabla koprivića (*Celtis australis* L.) u zaštićenom području „Pionirski park“ u Beogradu, koji je realizovan zajedno sa Šumarskim fakultetom Univerziteta u Sarajevu. Cilj istraživanja je bio pregled zdravstvenog stanja stabala koprivića, identifikovanje najvažnijih faktora rizika i predlog mera sanacije za produženje dugovečnosti stabala. Pregled je izvršen u novembru 2015. godine. Analiza zdravstvenog stanja je podrazumevala uvid u opšte stanje stabala, identifikaciju štetočina, procenu ugroženosti korenovog sistema, povrede debla i glavnih grana, proveru promena u otporu drveta i širenje truleži u delovima debla. Štetni abiotički i biotički faktori koji utiču na zdravstveno stanje stabala koprivića analizirani su VTA metodom (Visual Tree Assessment). Ova metoda se zasniva na vizuelnom pregledu i analizi utvrđenih karakterističnih simptoma, na osnovu kojih se određuje zdravstveno stanje stabala. Za detaljan uvid i vizualizaciju unutar drveta skrivenih i teško uočljivih „defekata“ stabala koristi se arborikulturni dijagnostički instrument rezistograf (4453 - P). Rezistograf služi za određivanje debljine zdravog drveta, odnosno u ovom slučaju utvrđivanja stanja pojedinih njegovih delova, i za donošenje preporuka o metodama sanacije ili eventualnom uklanjanju delova koji bi mogli da ugroze bezbednost korisnika „Pionirskog parka“. Dobijeni podaci su predstavljeni grafički i jasno pokazuju stanje analiziranih stabala. Sa grafika se jasno uočava zdravi deo debla, područja sa inicijalnom fazom truleži, kao i deo debla koje je u potpunosti zahvaćeno procesima destrukcije. Rezultati su upoređeni sa ranijim analizama zdravstvenog stanja koje su rađene na ovim stablima u 2011. i 2013. godini. Na svim stablima je konstatovan različit stepen truleži. Stabla su rangirana po veličini oštećenja i ustanovljena je potreba preduzimanja određenih aktivnosti u cilju praćenja, sanacije i procene perspektive opstanka stabala koprivića u „Pionirskom parku“ u budućem periodu.

Rezultati rada su ostvareni na projektima III43007 i III43002, koje finansira Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja Republike Srbije.

Usmeno saopštenje

POLNI DIMORFIZAM PAJASENA (*Ailanthus altissima* /Mill./ Swingle) I PAJAVCA (*Acer negundo* L.) KAO OSNOVA ZA KONTROLU INVAZIVNOSTI U ŠUMSKIM I URBANIM PODRUČJIMA

Martin Bobinac¹, Mirjana Šijačić-Nikolić¹, Siniša Andrašev², Andrijana Bauer-Živković¹, Nikola Šušić¹

¹ Univerzitet u Beogradu, Šumarski fakultet, Kneza Višeslava 1, Beograd

² Univerzitet u Novom Sadu, Institut za nizijsko šumarstvo i životnu sredinu, Antona Čehova 13, Novi Sad

martin.bobinac@sfb.bg.ac.rs

Pajasen (*Ailanthus altissima* /Mill./ Swingle) i pajavac (*Acer negundo* L.) danas se svrstavaju u najagresivnije drvenaste alohtone vrste u šumskim i urbanim područjima u Srbiji koje narušavaju biodiverzitet kolonizovanih ekosistema i otežavaju njihovo održavanje.

Usled ranog plodonosenja i velike adaptivne sposobnosti njihovo spontano širenje i brz rast u šumskim područjima uslovljava degradaciju sastojina, a u urbanim područjima uslovljava zakorovljavanje zelenih površina, što iziskuje dodatne troškove održavanja. U šumskim područjima taj proces je naročito izražen u fazi obnove sastojina pa se pajasen i pajavac smatraju veoma invazivnim vrstama.

Kao prethodno unošene i spontano integrisane vrste u šumska i urbana područja, zbog svojih korisnih bioloških svojstava i danas imaju određen značaj u melioraciji i u ozelenjavanju zona koje su izložene visokom stepenu degradacije i koje zahtevaju mali intenzitet negovanja, pa je potrebno

primeniti mere u upravljanju prirodnim dobrima pri kojima će te vrste u određenoj meri biti i kontrolisano integrisane u ekosisteme.

Za predviđanje i upravljanje spontanog širenja putem semena, na koloniziranim staništima u šumskim i urbanim područjima, u radu se razmatra primena polnog dimorfizma kod ovih vrsta kao selekcionog kriterijuma za njihovo plansko uklanjanje u reproduktivnom periodu.

Zastupljenost muških i ženskih (ili dvopolnih) – semenskih stabala pajasena i pajavca u analiziranim lokalnim populacijama na području Beograda i na oglednim površinama u koloniziranim sastojinama u Nacionalnom parku „Fruška Gora“ i na području Specijalnog rezervata prirode „Gornje Podunavlje“ ukazuje na mogućnost primene polnog dimorfizma kao selekcionog kriterijuma za plansko uklanjanje semenskih stabala pri proredi ili prethodnoj pripremi sastojina za obnovu.

Rezultati istraživanja daju osnovu za odgovorno upravljanje prirodnim dobrima koje će omogućiti zaustavljanje invazije i kontrolisanu integraciju navedenih vrsta u šumskim i urbanim područjima. Polni dimorfizam pajasena i pajavca se može smatrati osnovom za kontrolisanu integraciju u ekosisteme u kojima se očekuje njihova dalja invazija.

Usmeno saopštenje

FENOLOGIJA I UPRAVLJANJE POPULACIJAMA ŠIMŠIROVOG PLAMENCA, *Cydalima perspectalis* (Walker) (Lepidoptera: Crambidae)

Ivana Pantić, Milka Glavendekić

Univerzitet u Beogradu, Šumarski fakultet, Kneza Višeslava 1, Beograd

milka.glavendekic@sfb.bg.ac.rs

Šimširov plamenac, *Cydalima perspectalis* (Walker) (Lepidoptera: Crambidae), je u Republici Srbiji zabeležen prvi put u junu 2014. godine. S obzirom na to da je invazivna vrsta, za kratko vreme se proširila na veliki broj lokaliteta pricinjavajući znatne štete.

Od 2014. godine istraživan je uticaj meteoroloških uslova na širenje šimširovog plamenca. Vizuelni pregled šimšira obavljen je na više lokaliteta u Beogradu, Zemunu i Kragujevcu. Na navedenim lokalitetima su sakupljeni uzorci koji su gajeni u laboratoriji Šumarskog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Na gajenje su stavljane larve i lutke šimširovog plamenca sa ciljem da se prouči njegova bionomija i odgaje prirodni neprijatelji. Imaga su hranjena 5% rastvorom šećera u vodi. Ženke su polagale jaja ona su poslužila za postavljanje ogleđa za ispitivanje biološke efikasnosti preparata na bazi aktivne materije piriproksifen. Pregledom lutaka i lutkinih egzuvija utvrđen je pol jedinki. Nakon toga, izračunat je seksualni indeks ispitivanih populacija.

Temperaturni uslovi tokom 2014. i 2015. godine su pogodovali širenju šimširovog plamenca. Velike količine padavina, koje su u prethodne dve godine dostizale i ekstremne vrednosti, nisu imale uticaj na razvoj šimširovog plamenca. Gajenjem šimširovog plamenca ustanovljeno je da se larve presvlače na svakih 6 do 9 dana. Stadijum larve posle prezimljavanja traje od 14 do 27 dana. Prve lutke na terenu su uočene 03.04.2016. godine. U stadijumu lutke insekt se nalazi između 7 i 19 dana, a najveći deo populacije je u tom stadijumu bio između 9 i 14 dana. Prva imaga su evidentirana u prirodi u drugoj polovini maja.

U toku istraživanja je ustanovljeno da su dominantni leptiri osnovne forme (83,18%) u odnosu na leptire melanizirane forme (16,82%). Na osnovu 70,84% ispitanog uzorka utvrđeno je da je neznatno veći broj mužjaka nego ženki a kada su u pitanju melanizirane forme, odnos imaga je isti. Ženke polažu jaja pojedinačno i grupično, na lice i naličje listova. Broj jaja u jednom leglu se kreće od 2 do 22. U okviru laboratorijskih ispitivanja, u jednom od uzoraka koji je gajen u sobnim uslovima odgajena su 2 parazitoida prezimljujuće generacije, od čega je jedan parazitoid larve, a drugi lutke. Oba parazitoida